

Broedvogelinventarisatie park Velserbeek

Wim & Diet Veenendaal

Inleiding

In Fitis nummer 2 van deze jaargang is al aandacht besteed aan de broedvogelinventarisaties van de buitenplaatsen in Velsen in 1993. Hierbij ontbraken nog de gegevens van het landgoed Velserbeek dat eveneens geïnventariseerd is. In dit artikel worden de resultaten van deze telling kort besproken.

Bij de inventarisatie is de BMP-methode gebruikt (Van Dijk, 1993). In totaal zijn 12 bezoeken gebracht.

Velserbeek als wandelpark

Het landgoed is ongeveer 32 ha groot en ontstond in de 17e eeuw. Rond 1800 is de oorspronkelijke, rechtlijnige aanleg omgevormd tot een park in Engelse landschapsstijl met waterpartijen, weiden en lanen. Dit betekent dat Velserbeek een redelijk oud bomenbestand heeft.

In 1987 aanvaardde de gemeenteraad van Velsen een plan om het park in oude glorie te herstellen en in 30 jaar het bomenbestand te verjongen. Voor de totstandkoming van dat plan is onder meer een inventarisatie van de vogel- en vleermuisstand gedaan. Op verzoek van (en enkele keren samen met) Fred Hopman werd door ons in 1993 het park opnieuw geïnventariseerd.

Met zijn hertenkamp, volière, dierenweiden, kinderboerderij en kinderspeelvijver is Velserbeek het wandelpark voor IJmuidenaren. Daarbij komt dat officieel in grote delen van het park honden mogen loslopen. In de weekeinden is het er dus altijd druk. Bovendien ontstaan er, mede door het dichte net van wandelpaden en het matige onderhoud daarvan, steeds weer nieuwe sluippaden.

Resultaten

In tabel 1 is een overzicht te vinden van de gevonden aantallen broedvogels. Hieronder wordt ingegaan op enkele opmerkelijke resultaten.

In het hertenkamp en de vijver daaromheen leven (te) vele soepeenden. Wij hebben deze vogels, evenals de andere vogels die in de hertenkamp thuishoren, bij deze inventarisatie buiten beschouwing gelaten.

Tabel 1. Aantal vastgestelde broedvogelterritoria op het landgoed Velserbeek in 1993.

Soort	Aantal	Soort	Aantal
Wilde eend	1	Tjiftjaf	13
Sperwer	1	Grauwe Vliegenvanger	1
Waterhoen	1	Glanskop	3
Holenduif	4	Pimpelmees	11
Houtduif	12	Koolmees	19
Turkse Tortel	3	Boomklever	7
Bosuil	1	Boomkruiper	6
Groene Specht	2	Wielewaal	1
Grote Bonte Specht	5	Vlaamse Gaai	4
Winterkoning	26	Ekster	5
Heggenus	2	Kauw	12
Roodborst	22	Zwarte kraai	2
Merel	20	Spreeuw	4
Zanglijster	1	Huismus	2
Tuinfluit	1	Vink	1
Zwartkop	8	Groenling	1

Het broedgeval van een Sperwer is het waard apart te melden. De bouw van het nest kon worden gevolgd. Ook zijn twee jongen gesignaleerd.

Sinds 1987 zijn er naar aanleiding van het herstelplan enkele oude zichtassen hersteld. Een van die zichtassen was dichtgegroeid met botanische rozen. Hier broedde al vele jaren, ondanks de vele loslopende honden, een Houtsnip. Hoewel van dit broedgeval in het rapport melding was gemaakt, werd deze begroeiing toch omgevormd tot een recht schelpenpad met gras aan beide zijden. Deze vogelsoort heeft daarna niet meer in Velserbeek gebroed. Een aantal jaren geleden waren er jaarlijks drie à vier broedgevallen van Bosuilen. Tegen de schemering waren er regelmatig territoriumgevechten te zien. Tijdens de inventarisatie van 1993 is de roep van de Bosuil slechts twee keer gehoord.

In het bosachtige gedeelte van het park is een aantal 'vakken' gedund of van esdoornopslag ontdaan. Het niet zo dikke hout is verwerkt in takkenrillen. Dit heeft waarschijnlijk positief gewerkt op het aantal territoria van de Winterkoning. De aanwezigheid van vele holten in de oude beuken doet vermoeden dat de Kauw een algemene broedvogel is. Toch zijn er maar 12 broedparen gesignaleerd. Wellicht dat veel Kauwen in de omliggende woonwijken broeden. Wel is in de hertenkamp sinds tientallen jaren een verzamelplaats van deze vogels. In het totale park werden op een avond in juni ongeveer 300 Kauwen geteld.

Conclusie

Op het landgoed Velserbeek broedden in 1993 32 soorten vogels. Totaal werden er 202 territoria geteld. Dit betekent een territoriumdichtheid per ha van 6.3 broedparen. Hiermee scoort Velserbeek de laagste territoriumdichtheid van alle buitenplaatsen in Velsen, nog achter Beeckestein met 6.9 territoria per ha. Beiden parken worden ook het meest intensief door mensen gebruikt.

Wel een groot verschil met het beperkt toegankelijke Waterland en Meervliet (14 territoria per ha) en de niet zo druk bezochte landgoederen Schoonenberg en Hoogergeest (12.9/ha) (Hopman, 1994)!

Literatuur

- Dijk, A.J. van, 1993. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON, Beek-Ubbergen.
- Hopman, F., 1994. Broedvogelinventarisatie van de buitenplaatsen bij Velsen. Fitis 30 (2): 82-89.